

**2 november
2016**

1V **Opiniepanel**

**Onderzoek onder
burgemeesters:**

**'Overlast en aanpak
motorbendes (OMG's)'**

Onderzoek onder burgemeesters: 'Overlast en aanpak motorbendes (OMG's)'

2 november 2016

Over dit onderzoek

Het online onderzoek is uitgevoerd door onderzoekers van het EenVandaag Opiniepanel. Het is door EenVandaag verspreid onder de 135 burgemeesters die te maken hebben met motorbendes in hun gemeente en die zijn aangesloten bij het Landelijk Strategisch Overleg (LSO) voor de integrale aanpak van OMG's.

Voorafgaand aan het onderzoek ontvingen dezelfde burgemeesters een mail met een toelichting van burgemeester Meijer van Zwolle, voorzitter van het LSO integrale aanpak OMG's.

Er deden 71 burgemeesters mee, dat is 53% respons.

Het onderzoek vond plaats tussen 7 en 27 oktober 2016 en bestond uit een kwantitatief en een kwalitatief deel. Het kwalitatieve deel bestond uit open vragen. Hierop is een discours analyse uitgevoerd waarbij gezocht werd naar centrale thema's (patronen).

De deelnemende burgemeesters zijn gespreid over het land uit gemeenten waar OMG's gevestigd zijn.

De resultaten worden gepubliceerd in de uitzendingen van EenVandaag op woensdag 2 november bij radio EenVandaag (radio 1, 14.00 uur) en op televisie om 18.15 op NPO 1.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Petra Klapwijk
petra.klapwijk@eenvandaag.nl

Samenvatting en persbericht

Burgemeesters: 'Motorbendes moeten verboden worden.' **Acht burgemeesters bedreigd**

Burgemeesters willen dat motorbendes in Nederland verboden worden. Dat blijkt uit een enquête van EenVandaag onder tientallen burgemeesters die te maken hebben met motorbendes, ofwel Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's) in hun gemeente. Zij vinden dat ze onvoldoende mogelijkheden hebben om de groeiende overlast van de bendes aan te pakken en daarom pleit driekwart (73%) voor een verbod.

EenVandaag legde de vragenlijst voor aan de 135 burgemeesters die zijn aangesloten bij het Landelijk Strategisch Overleg voor de integrale aanpak van OMG's. De meerderheid (71) werkte mee aan het onderzoek. De helft van de ondervraagde burgemeesters (47%) ervaart overlast van de motorbendes in hun gemeente. Volgens 44 procent is die in de afgelopen 5 jaar toegenomen.

Burgemeesters zelf bedreigd

Bedreiging en intimidatie komen het meest voor. Vaak zijn bendeleden in vol ornaat intimiderend aanwezig op openbare plekken en in de horeca. Acht van de ondervraagde burgemeesters zijn zelf bedreigd door bendeleden. Sommigen hebben hierna beveiliging gekregen.

Jos Hessels, burgemeester van de Limburgse gemeente Echt-Susteren werd bedreigd en vertelt zijn verhaal aan EenVandaag: *'Je kunt je voornemen om heel flink te zijn. Maar je beseft het pas als het je overkomt. Wat het betekent voor jou en je gezin. Je schrikt ervan, maar het motiveert je ook om juist door te gaan.'*

De aanleiding voor de bedreiging is meestal dat de burgemeesters geprobeerd hebben om de openbare orde te handhaven of dat zij publiciteit zochten voor de activiteiten van OMG's. In het onderzoek vragen zij nadrukkelijk om geen details te publiceren omdat de voorbeelden te herkenbaar zijn en dat zij zelf of andere inwoners van de gemeente er dan mogelijk weer last mee krijgen.

Andere vormen van overlast door de motorbendes zijn drugsoverlast, fysiek geweld en aanslagen op huizen van leden van een rivaliserende bende. Regelmatig proberen motorbendes zonder vergunning een clubhuis in te richten of gebruiken een horeca gelegenheid -tegen de zin van de eigenaar- als clubhuis.

Onvoldoende middelen

Volgens de ondervraagde burgemeesters is het huidige wettelijke instrumentarium op dit moment onvoldoende (52%) om de overlast door de motorbendes aan te pakken. Volgens veel burgemeesters is er voldoende aangetoond dat motorbendes betrokken zijn bij criminele activiteiten, maar kunnen ze nauwelijks ingrijpen. Graag zouden ze daarom zien dat de OMG's verboden worden.

Burgemeester Hessels zegt hierover: *'Ik vind zeker ook dat er een verbod moet komen. Dat zou mij enorm helpen. Zonder zo'n verbod is zo'n motorbende hetzelfde als een bijlartvereniging. Terwijl er wel degelijk een heel andere gevaarstelling is. Met zo'n verbod kan ik als burgemeester veel meer maatregelen nemen.'*

Vragenlijst en uitslagen

Leden van motorbendes, ook wel Outlaw Motorcycle Gangs (OMG) genoemd, zijn de laatste jaren regelmatig in opspraak. In hoeverre ervaart u overlast van OMG's in uw gemeente? Heeft u voldoende of onvoldoende mogelijkheden om excessen aan te pakken? En minister Van der Steur van Veiligheid & Justitie heeft recent opnieuw een onderzoek uitgevaardigd naar de mogelijkheid om de clubs te verbieden. Hoe kijkt u aan tegen zo'n verbod?

OVERLAST

In hoeverre maakt u zich zorgen over de groei van OMG's in Nederland?

nb: feit dat ze groeien? of hun criminele activiteiten

76% maakt zich zorgen over de groei van motorbendes

Heel veel zorgen 15%
Tamelijk veel zorgen 61%
Niet zo veel zorgen 14%
Vrijwel geen zorgen 7%
Weet niet / geen mening 3%

In hoeverre heeft u in uw gemeente overlast van Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's)?

Heel veel overlast 3%
Tamelijk veel overlast 17%
Een beetje overlast 27%
Nauwelijks tot geen overlast 53%
Weet niet / geen mening 0%

Heeft u in uw gemeente in de afgelopen vijf jaar meer, minder of ongeveer evenveel overlast gehad van OMG's in uw gemeente dan daarvoor?

Veel meer 14%
Een beetje meer 30%
Ongeveer evenveel 44%
Een beetje minder 3%
Veel minder 2%
Weet niet / geen mening 7%

Hier kunt u uw antwoorden toelichten.

Wat voor overlast ervaren de burgemeesters in hun gemeente?

Kunnen ze concrete voorbeelden geven?

Bedreiging en intimidatie (38%) en drugshandel (27%) komen het meest voor.

Ook fysiek geweld, witwassen en wapendelicten komen regelmatig voor.

In de open reacties met toelichting worden onderstaande zaken het meest genoemd:

- Intimidatie; intimidatie tegenover horeca ondernemers wordt veel genoemd, ook met groepen in vol ornaat 'full colour' nadrukkelijk aanwezig zijn.
- Bedreiging wordt ook regelmatig genoemd, 8 burgemeesters zijn zelf bedreigd.
- Pogingen clubhuis te stichten (zonder vergunning) of gebruik bestaande horeca gelegenheid als zodanig.
- Conflicten met rivaliserende OMG's, acties en aanslagen bij huizen van leden
- Criminele activiteiten. Vaak staat erbij dat ze buiten de gemeente actief zijn met criminele activiteiten. Soms gaat het om vermoedens, zonder concreet bewijs.

Quotes burgemeesters over overlast:

In het onderzoek vertellen de burgemeesters over de overlast die ze in hun gemeente ervaren. Hier onder staat een selectie uit de reacties.

Intimidatie en bedreiging

In onze gemeente wonen de nodige omg-leden. Zichtbaar en met enige regelmaat nadrukkelijk aanwezig. Die zichtbaarheid neemt toe en gaat gepaard met een gevoel van intimidatie. Feitelijke intimidatie is niet aantoonbaar. We weten dat er een zoektocht naar een eigen home van een van de OMG's gaande is. We zijn alert.

Een ondernemer nam contact op met de gemeente: 'Ik ben geen baas meer in mijn eigen zaak, ze hebben er hun eigen clubhuis van gemaakt.'

Een lokale ondernemer dusdanig intimideren dat hij geen baas in eigen zaak meer is en hij dat moeilijk kan uiten uit angst voor represailles.

Bepaalde monenten aanwezig in Full colour. Gaat bepaalde intimidatie van uit. Jongeren als aanhanger vergaderen in cafe's boven en jasjes zichtbaar voor het raam hangen.

Overlast en intimidatie op straat en in de horeca.

Intimiderende aanwezigheid en agressie in horeca

Horeca-ondernemers worden onder druk gezet en geïntimideerd. Ook de burgemeester is wel eens bedreigd.

Acht burgemeesters geven aan dat zij zelf bedreigd zijn. Sommigen hebben naar aanleiding hiervan beveiliging gekregen. De aanleiding is meestal dat zij gepoogd hebben de openbare orde te handhaven of dat zij publiciteit gegeven hebben aan activiteiten van OMG's. In het onderzoek vragen zij nadrukkelijk om geen details te publiceren omdat de voorbeelden te herkenbaar zijn en dat zij zelf of andere inwoners van de gemeente er dan mogelijk weer last mee krijgen.

Clubhuis

We hebben meerdere clubs gehad die hier probeerden een clubhuis te starten. Veel werk gehad om dat te voorkomen of om het weer ongedaan te krijgen.

Bij feesten (inwijding) is intern behoorlijk wat geweld gebruikt, al onttrekt zich dat formeel aan ons zicht.

Aanslag met een brandbom op een horecagelegenheid dat als clubhuis in oprichting was.

Poging tot overname van Horecagelegenheden door een OMG;

Een OMG heeft 2x tijdens een groot evenement een ride out gedaan (1 keer zelfs met 250 motoren) als statement voor het feit dat ze een clubhuis willen. Ze hebben nu een stichting overgenomen waarvan zij het clubgebouw gebruiken.

Enkele "leden" trachten een illegaal clubhuis in mijn gemeente te stichten

Gebruik maken van panden binnen de gemeente om als clubhuis te gebruiken, met alle negatieve uitstraling van dien.

Rivaliserende OMG's, incidenten en aanslagen

Drie aanslagen met een handgranaat op woningen van OMG-leden. Twee keer op het huis van de president van een OMG en een keer op het huis van een lid van een OMG. En een aanslag met een vuurwerkbom op woning van een lid van een OMG;

Er is enige tijd geleden sprake geweest van een incident bij de woning van een OMG-lid (Satudarah). Hierbij ging het waarschijnlijk om intimidatie vanuit een concurrerende OMG / crimineel samenwerkingsverband.

Een ander lid is een aantal jaren geleden gepakt met veel drugs en contant geld in zijn woning.

Beide mannen veroorzaakten eigenlijk geen openlijke overlast in onze gemeente. Hun activiteiten voor / binnen Satudarah lijken/leken zich vooral buiten de gemeentegrenzen af te spelen.

Er is enige tijd geleden een incident geweest bij een woning van een OMG-lid (waarschijnlijk ging het hier om intimidatie vanuit een concurrerende OMG / crimineel samenwerkingsverband). Dit OMG-lid is vooral actief buiten de gemeentegrenzen. Binnen onze gemeente is hij nauwelijks zichtbaar.

Criminele activiteiten

Een OMG-lid is enige jaren geleden thuis door de politie aangehouden en daarbij zijn drugs en grote hoeveelheden contant geld gevonden. Ook hij was vooral buiten de gemeente actief.

Vermenging onderwereld en bovenwereld. Dit manifesteert zich door de betrokkenheid van OMG's bij de exploitatie van Horeca-inrichtingen, prostitutie-inrichtingen, vastgoed, etc.

Betrokkenheid bij hennepmisdaad. 'Uitvoerder' namens criminelen

Drugs , witwassen en prostitutie bij diverse clubs aan de orde geweest.

Fysiek geweld bij de Trailer Trash geconstateerd.

Wapendelicten: leden Satudarah; wapenvondsten, raketwerper

Drugsdelicten: leden No Surrender. Voorbeeld: drugsafval-lab

Mishandeling in horeca: Satudarah in horeca persoon zwaargewond geslagen

Schietpartij bij woonhuis, waarschijnlijk binnen het criminele circuit.

AANPAK EN VERBOD

Vindt u het huidige wettelijke instrumentarium voldoende of onvoldoende voor de aanpak van OMG's?

Voldoende 34%

Onvoldoende 52%

Weet niet / geen mening 14%

Hier kunt u uw antwoord toelichten.

Vinden ze het huidige instrumentarium voldoende of onvoldoende voor de aanpak van OMG's?

Wat zou er eventueel moeten veranderen of hoeft er niets te veranderen?

Veel ondervraagde burgemeesters vinden de huidige mogelijkheden onvoldoende en geven al voordat het hen expliciet gevraagd wordt (zie volgende vraag) uit zichzelf aan dat ze graag een verbod zouden zien.

Een aantal burgemeesters vermeldt dat ze 'stop gesprekken' hebben gevoerd en dat dat kan helpen in bepaalde gevallen.

Quotes burgemeesters over huidige aanpak:

Clubs die aantoonbaar criminele activiteiten vertonen zouden verboden moeten kunnen worden. Nu heb je vaak te weinig instrumenten en moet je echt de grenzen van je bevoegdheden opzoeken om ze weg te krijgen.

Als het erop aankomt staan we met vaak met lege handen. Bestuursinstrumenten schieten tekort. Ook meer taak OM, maar ook daar blijkt het niet te lukken om stevig aan te pakken. Denk dat belastingdienst nog de enige is die via geld afpakken iets kan bereiken.

Het huidige wettelijke instrumentarium geeft veel mogelijkheden om tegen individuele leden van een OMG op te treden. Er zijn echter geen wettelijke instrumenten om tegen een OMG als zodanig op te treden. Wettelijk gezien is er nog steeds geen verschil tussen een OMG en een lokale biljartvereniging.

Los van het feit of onze gemeente een chapter heeft of niet, zijn wij districtelijke vooral ook bezig met de preventieve kant van OMG' som hen zoveel mogelijk te weren. Dmv barrières opwerpen, stop gesprek etc.

Na enkele pogingen tot intimidatie heeft er een stop gesprek plaats gevonden. Dat heeft geleid tot rust.

Op dit moment onderzoekt ministerie van Veiligheid en Justitie of OMG's wettelijk verboden kunnen worden.

Wat vindt u: moeten OMG's wettelijk verboden worden?

Ja 73%

Nee 13%

Weet niet / geen mening 14%

Hier kunt u uw antwoord toelichten.

Wat vindt u: moeten OMG's wettelijk verboden worden?

Waarom moeten OMG's wettelijk verboden worden of niet?

In de toelichting zeggen burgemeesters dat ze nu als gemeente alleen bestuursrechtelijk kunnen handelen en dat dat vaak onvoldoende mogelijkheden biedt, strafrechtelijk de hele organisatie verbieden zou meer opleveren.

Veel burgemeesters vinden dat er voldoende bewijs is waaruit betrokkenheid van OMG's bij criminele activiteiten blijkt. Volgens sommigen lijkt dat wel zo maar is het in de praktijk toch lastig om voldoende informatie en hard bewijs te verzamelen.

Er wordt ook vaak aangetekend dat een verbod niet tot een definitieve oplossing leidt. De verwachting is dat er vervolgens andere verbanden gaan ontstaan waarin (voormalige) leden van een OMG door kunnen gaan met hun criminele activiteiten.

Quotes burgemeesters over verbod of niet:

Vind eigenlijk dat we, net als in Duitsland, moeten pogen om OMG's als criminele organisatie vast te leggen. de linken naar criminelen en ondermijnende activiteiten zijn te frequent om maar te doen alsof het hobbyclubjes zijn.

In binnen- en buitenland worden de OMG's met grote regelmaat in verband gebracht met criminele activiteiten en openbare orde problemen. Individuele leden worden met grote regelmaat veroordeeld voor tal van criminele activiteiten. In mijn gemeente is er een direct verband tussen OMG's en ernstige openbare orde problemen waardoor inwoners in levensgevaarlijke situaties terecht zijn gekomen. Alleen door het wettelijk verbieden kan een OMG aanpak worden om ernstige openbare orde problemen te voorkomen. Alle andere (bestuurs- en strafrechtelijke) maatregelen zijn een 'druppel op een gloeiende plaat'.

Een verbod op deze organisaties werkt beter dan het bestrijden van het doen en laten van een OMG.

Iedereen "weet" dat het niet deugt, maar wat precies dat weten we dan weer volstrekt onvoldoende om in te kunnen grijpen.

Wat mij opvalt (en buitengewoon stoort) is dat veel OMG-leden afgekeurd zijn en een uitkering ontvangen van het UWV. Ik heb sterke aanwijzingen dat veel leden zich bewust en op frauduleuze wijze laten afkeuren, zodat zij enerzijds een uitkering ontvangen en anderzijds tijd hebben om zich volledig te wijden aan hun motorclub en de (criminele) activiteiten daarbinnen. Artsen en arbeidsdeskundigen van het UWV-lijken onvoldoende in staat om door dit bedrog heen te prikken, waardoor de overheid het probleem zelf voor een belangrijk deel in stand houdt. Naar mijn mening moeten leden van OMG's veel beter tegen het licht gehouden worden als het gaat om het verkrijgen en het behouden van uitkeringen.

Daarnaast ben ik van mening dat OMG's veel makkelijker verboden moeten kunnen worden, waardoor overheidshandhaving veel makkelijker wordt.

Dat kan alleen op basis van overvloedig bewijsmateriaal waaruit betrokkenheid bij georganiseerde criminaliteit blijkt. Alleen al uit het feit dat maar zelden en dan nog zonder gevolgen voor het hele netwerk arrestaties en acties plaatsvinden die expliciet tegen OMG's zijn gericht, blijkt dat dat bewijsmateriaal al onvoldoende is om de organisaties daadwerkelijk aan te pakken. Laat staan wettelijk verbieden.

Ik zeg dus nu "weet niet" omdat:

1. Ik er zeker van ben dat er criminele activiteiten plaatsvinden in zo'n mate dat dit

wettelijk verbod zou rechtvaardigen. Ik zou dat ook wenselijk vinden.

2. Ik constateer dat er op grond van een gebrekkige informatiepositie erg weinig wordt ingegrepen.

3. Nu het via onderzoek en daarna politieel en strafrechtelijk kennelijk niet lukt, moet het via bestuursrechtelijke stappen? Als het al niet lukt een werknemer bij een gemeente te ontslaan, gaat dit helemaal niet lukken.

Er is in mijn optiek voldoende aangetoond dat OMG's zich bezig houden met criminele activiteiten. Het kan dus worden aangemerkt als een criminele organisatie. Ik heb niet het idee dat daarmee de problematiek wordt opgelost. De clubs zullen naar alle waarschijnlijkheid ondergronds gaan en criminele activiteiten zullen worden voortgezet.

Het civielrechtelijk verbieden van bestaande OMG's, voor zover dit al mogelijk is, kan bijdragen aan het opwerpen van barrières tegen een bestaande club. Wel is de verwachting dat er snel andere vormen of verbanden ontstaan waarbij de (voormalige) leden van een bestaande club door kunnen gaan met hun activiteiten. Het is daarom niet zaligmakend. Een gecoördineerde, integrale aanpak blijft noodzakelijk.

OMG's ontlenen hun status (en hun aantrekkingskracht voor potentiële leden) voor een belangrijk deel aan het feit dat zij openlijk aanwezig zijn in de samenleving, terwijl iedereen weet dat deze clubs zich bezighouden met criminele activiteiten en territoriumdrang. Om dit te stoppen is het noodzakelijk om OMG's te kunnen laten verbieden. Hierdoor gaan ze misschien wel ondergronds, maar hierdoor verliezen ze wel hun openlijke aantrekkingskracht op nieuwe / potentiële leden.

Ik vraag me af wat een verbod opleveren zal? Op naar de illegaliteit? Nu heb je ze nog enigszins in beeld.

De Centrale Raad van Beroep bepaalde onlangs dat Minister Van der Steur een justitieambtenaar niet zonder meer mag ontslaan omdat hij lid is van motorclub Satudarah.

Vindt u dat uw gemeente de mogelijkheid moet hebben om een gemeente ambtenaar te ontslaan als hij/zij lid is van een OMG?

Ja 59%

Nee 24%

Weet niet / geen mening 17%

Hier kunt u uw antwoord toelichten.

Waarom vindt u dat uw gemeente wel of niet de mogelijkheid moet hebben om een gemeente ambtenaar te ontslaan als hij/zij lid is van een OMG?

Dit vinden de burgemeesters een lastige kwestie, zou blijkt uit de open antwoorden.

Twee dingen worden het meest genoemd in de toelichting:

- Burgers moeten erop kunnen vertrouwen dat de overheid/ een gemeente ambtenaar integer is. Omdat burgers ook horen over criminele activiteiten van OMG's ondermijnt een ambtenaar die lid is van zo'n club het vertrouwen in de overheid, heeft de schijn tegen.
- Alleen lidmaatschap is onvoldoende reden is voor ontslag. Want zo lang de persoon zelf geen strafbare feiten heeft gepleegd is er geen rechtsgrond om deze te ontslaan. Dat wordt anders als OMG's als geheel als een criminele organisatie aangemerkt worden, dan kan een ambtenaar die lid is van zo'n criminele organisatie niet aanblijven.

Quotes over het al dan niet ontslaan van een ambtenaar die lid is van een OMG:

Het werkt ondermijnend wanneer leden van OMG's werkzaam zijn binnen de overheid. Enerzijds bestaat hierdoor het risico van lekken van informatie of (in)directe facilitering van OMG's. Anderzijds schaadt dit het imago van de overheid. Burgers moeten er op kunnen vertrouwen dat de overheid onkreukbaar / integer is. In dat kader is het ongepast als leden van OMG's werkzaam zijn bij de overheid. De gemiddelde burger weet namelijk dat OMG's zich bezighouden met criminaliteit, dus dit ondermijnt het vertrouwen in de overheid.

Misdrijven stralen ook af op de leden en inwoners moeten zonder meer op integriteit ambtenaren kunnen vertrouwen.

Het gaat om potentieel criminele organisaties. Iemand die daarbij aangesloten is, zorgt voor een potentieel onbetrouwbare schakel in de gemeentelijke organisatie.

Geen strafblad dan geen ontslag, alleen lidmaatschap is geen reden.

Dan moet de club wel eerst worden verboden. Anders legaal en kan lidmaatschap wel in twijfel worden getrokken, maar zolang persoon zelf geen strafbaar feit pleegt of dusdanig handelt kunnen we niets.

Als we vaststellen dat een OMG een criminele organisatie is, past het lidmaatschap van een OMG (witwassen, drugshandel enz) niet bij het ambtenaar zijn.

Situationeel en functie afhankelijk tot moment dat er verbod op OMG's is

